

Visie Amstelglorie: verandering in balans Verstevigen, verbreden en vernieuwen

Visie Amstelglorie: verandering in balans

Verstevigen, verbreden en vernieuwen

Inleiding

Met trots presenteren we jullie de conceptvisie die het bestuur van Amstelglorie de afgelopen maanden in samenspraak met een aantal tuinders heeft opgesteld. In deze visie laten we zien hoe we de bestaande kwaliteiten van ons tuinpark in de toekomst willen versterken en hoe Amstelglorie in onze ogen vorm moet geven aan de vraag naar *functieverbreding* en een *groter publiek bereik*. Deze twee aspecten zijn de afgelopen jaren herhaaldelijk naar voren gekomen in politiek, gemeentelijke beleidsstukken en de 'visieschets' van de Amsterdamse Bond van Volkstuinders en vragen daarom een beleidsmatig vervolg. Het formuleren van deze visie is daarvan de eerste stap.

Een visie vastleggen is een aantrekkelijk perspectief schetsen, dilemma's benoemen en vervolgens keuzes maken. We doen dat in de wetenschap dat de door ons bepleite koers niet alleen noodzakelijk, maar ook goed is voor ons tuinpark. Met deze visie in de hand hopen we de komende jaren toe te werken naar een nog aantrekkelijker, veelzijdiger en vooral ook *toekomstbestendiger* Amstelglorie. Een Amstelglorie waar hopelijk na ons ook volgende generaties Amsterdammers kunnen blijven tuinieren.

leeswijzer

Het stuk dat je nu leest, is een visie op hoofdlijnen. We schetsen vooral een denkrichting, maar hebben nog niet in detail uitgewerkt hoe deze visie concreet moet worden ingevuld. Dat is een bewuste keuze. Het bestuur van Amstelglorie vindt het belangrijk om alle tuinders zoveel mogelijk te betrekken bij de het versterken van bestaande kwaliteiten en de verbreding van ons tuinpark. Op die manier kan een breed gedragen beeld van de toekomst van Amstelglorie ontstaan en kunnen nieuwe ontwikkelingen zo goed mogelijk op ons tuinpark 'landen'.

We nodigen alle lezers van dit stuk dan ook van harte uit om mee te denken over de invulling van de 'witte plekken', en vooral ook concrete ideeën aan te dragen die de ontwikkeling van ons tuinpark ondersteunen, op ruimtelijk, sociaal, cultureel, organisatorisch of financieel gebied.

Samenvatting

Voor wie geen tijd heeft om deze visie te lezen, maar wel op hoofdlijnen wil weten hoe wij de toekomst van Amstelglorie zien, hebben we op de volgende pagina een samenvatting bijgevoegd: een beknopte samenvatting van de geschetste keuzes en denkrichtingen.

kernkwaliteiten

Bij het opstellen van deze visie hebben we ons laten inspireren door een reeks kernkwaliteiten die we samen met een groep tuinders tijdens verschillende brainstormsessies hebben geformuleerd: eigenschappen, waarvan we vinden dat ze essentieel zijn voor ons huidige park, die aangeven waar we voor staan en waarin we ons van andere (tuin)parken onderscheiden. In de bijlage van deze visie tref je deze kernkwaliteiten aan.

Samenvatting

Amstelglorie is een spil in de actieve natuurbeleving voor en door de buurt. Het tuinpark zorgt ervoor dat veel mensen die anders die mogelijkheid vaak niet zouden hebben, actief met natuur aan de slag kunnen, en is in de loop der jaren uitgegroeid tot een kraamkamer van biodiversiteit, een groene long voor de buurt en zelfs stad en een ontmoetingsplek voor tuinders en omwonenden. Onze vrijwilligers spelen daarbij een cruciale rol.

Het bestuur van Amstelglorie vindt het belangrijk dat tuinders in de toekomst kunnen blijven genieten van een gevarieerd en aantrekkelijk groengebied, waar tuinieren en ontmoeten centraal staan. Tegelijkertijd zijn we ervan overtuigd dat onze kwaliteiten aan een grotere groep gebruikers ten goede kunnen komen, zodat meer mensen van ons park kunnen genieten en de betekenis van Amstelglorie voor de stad kan worden vergroot. De komende jaren kiezen we daarom voor verbreding van de doelgroep, en voor het vergroten van de mogelijkheden tot medegebruik voor buurtbewoners. We doen dat in de wetenschap dat de druk op bouwgrond en groen groter dan ooit zijn. Amsterdamse tuinparken staan dan voor de uitdaging staan om invulling te geven aan nieuwe vormen van medegebruik: educatief, cultureel, ecologisch en recreatief.

Om de bovenstaande uitgangspunten te realiseren, focussen we ons de komende jaren op een aantal ontwikkelingen:

- Meer tuinders en buurtbewoners stimuleren om actief met groen aan de gang te gaan
- Maximale aandacht voor biodiversiteit en natuurlijk tuinieren
- Meer tijd en aandacht voor de uitbouw van een vrijwilligersorganisatie
- Hechtere verbindingen met andere organisaties uit buurt en maatschappij rondom thema's als groen, voedsel, ecologie, stadslandbouw, educatie, sociaal-culturele activiteiten en kleinschalige recreatie.
- Een meer uitnodigend entreegebied, met een open uitstraling en meer publieksfuncties

Bij het verbreden van doelstelling en doelgroep vinden we het belangrijk om te zorgen voor een goede balans. Amstelglorie onderscheidt zich van openbare stadsparken doordat het een relatief stil gebied is met hoge natuurwaarden. Die kwaliteit willen we absoluut in stand houden. Tegelijkertijd vinden we het ook belangrijk dat er meer 'reuring' op het park komt en Amstelglorie zich verder openstelt, met een aantrekkelijker inrichting, publieksprogrammering en - waar mogelijk - voorzieningen waar ook niet-tuinders op af komen. De uitdaging voor de komende jaren is dan ook om op een evenwichtige manier aan beide doelen te werken: meer reuring én versterking van de stille kwaliteiten van ons tuinpark. De samen met een aantal tuinders geformuleerde kernwaarden (die samen met het visiestuk zijn rondgestuurd) vormen daarbij een belangrijk uitgangspunt.

Verder willen we meer profijt trekken van de unieke ligging van Amstelglorie, op de kop van de Amstelscheg en tussen stad en platteland. Bij het invullen van nieuwe functies hopen we deze eigenschap verder te versterken, waardoor Amstelglorie zich in de toekomst hopelijk nadrukkelijker kan profileren als 'poort naar Amstelland'.

Tenslotte: de verdere openstelling van ons tuinpark voor omwonenden is geen toekomstmuziek, maar een weg die we al lang geleden zijn ingeslagen. Samen met onze vrijwilligers willen we de komende jaren kijken hoe we hoe we daar een passend vervolg aan kunnen geven.

1 Amstelglorie: een groene oase

Amstelglorie is met 440 tuinen het een na grootste tuinpark van Amsterdam. Geliefd bij leden, omwonenden en scholen in de buurt, voorbijgangers, groenorganisaties en bij een snelgroeiende groep aspirant-tuinders. Het aantal inschrijvingen zit sterk in de lift en de wachtlijst voor nieuwe tuinders is groter dan ooit. Logisch, want ons tuinpark zorgt ervoor dat veel mensen die anders die mogelijkheid niet zouden hebben, actief met natuur aan de slag gaan, vormt een relatief stil alternatief voor de openbare stadsparken, en heeft zich ontwikkeld tot een groene oase voor tuinders en omwonenden.

Hoewel Amstelglorie zeker niet het oudste tuinpark van de stad is, is het complex (in tegenstelling tot de meeste andere tuinparks) nooit verplaatst. Mede daardoor is Amstelglorie de afgelopen 66 jaar uitgegroeid tot een gevarieerd en aantrekkelijk groengebied op de kop van de Amstelscheg, met veel monumentale bomen en een aantal beeldbepalende elementen (denk aan stenen huizen en witte betonnen bruggen), die horen tot het 'cultureel erfgoed' van de Amsterdamse volkstuinten. We kunnen onszelf beschouwen als een 'klassieker' op de kop van de Amstelscheg, tegenover andere 'klassiekers' als het Amstelpark en begraafplaats 'Zorgvlied'.

Belang voor stad en buurt

Het belang van Amstelglorie voor stad en buurt kan naar ons idee niet snel worden overdreven. Amstelglorie levert een substantiële bijdrage aan de waterbergingsopgave aan de oostzijde van de Amstel, fungeert als koelte-eiland in tijden van hittestress, en geldt als een belangrijke groene long binnen een netwerk van drukke auto- en metroverbindingen. Het tuinpark draagt daardoor in aanzienlijke mate bij aan de gezonde leefomgeving van veel omwonenden en biedt een groene omgeving waar jong en oud spelenderwijs kennis opdoen over natuur, gewassen, voeding en seizoenen.

Kraamkamer van biodiversiteit.

Als veelzijdig groengebied, met een grote variëteit aan bomen, planten en dieren, is Amstelglorie uitgegroeid tot een belangrijke kraamkamer van biodiversiteit. Op ons park komen 82 vogelsoorten voor (waarvan 48 broedvogels), en leeft een veelheid aan insecten en verschillende bijenvolken. Dit klinkt misschien vanzelfsprekender dan het is. Als gevolg van grootschalige landbouw is de soortenrijkdom op het platteland rondom Amsterdam de laatste 20 jaar hard afgenomen. Dat betekent dat groene 'scharnierpunten' als Amstelglorie in de toekomst waardevoller dan ooit zijn, en we er alles aan moeten doen om de biodiversiteit de komende jaren tenminste op hetzelfde peil te houden.

Ontmoetingsplek

Ook in sociaal opzicht vervult Amstelglorie een belangrijke functie. Uiteraard zijn tuinen en tuinieren de bindende factor op ons park; de belangrijkste reden dat mensen voor Amstelglorie kiezen, en het vertrekpunt voor onze meeste activiteiten. Dat neemt niet weg dat ons tuinpark ook steeds meer functioneert als ontmoetingspunt voor en door de buurt. De activiteiten die vanuit clubhuis en verenigingsleven worden georganiseerd, vormen voor veel tuinders en omwonenden een niet weg te denken onderdeel van hun sociale leven en leveren een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid van ons tuinpark en de buurten om ons heen. Ook meer extern gerichte initiatieven als het logeershuis, het educatieprogramma voor basisscholen, workshops en cursussen, de imkers met hun bijenvolken, het bijenlint met drachtplanten en de Wolkerstuin zorgen ervoor dat Amstelglorie bij steeds meer omwonenden 'op de kaart' staat en we steeds zichtbaarder worden als 'meer dan alleen een tuinpark'.

1.2 Anticiperen

Voor het bestuur van Amstelglorie vormen de eerder geschetste kwaliteiten een belangrijk uitgangspunt, waar we de komende jaren op willen voortborduren. Mede dankzij de inspanningen van opeenvolgende generaties tuinders is Amstelglorie uitgegroeid tot een aantrekkelijk, interessant, en goed functionerend tuinpark, waarop we trots mogen zijn. Tegelijkertijd moeten we als tuinpark actief anticiperen op ontwikkelingen die zich om ons heen voordoen. Amsterdam is bezig aan de grootste bouwoperatie uit de geschiedenis en het lijkt er voorlopig niet op dat de stad na Koers 2025 is uitgebouwd. Dat betekent dat elk stukje groen in Amsterdam – van park tot sportveld en van plantsoen tot volkstuinpark – onder grote druk staat. Zoals ook in onze directe omgeving te zien is. Door de aanleg en uitbreiding van de woonwijk Amstelkwartier (en door de te verwachten ontmanteling van het laatste stuk van de A2, rond 2028) krijgen we er de komende jaren steeds meer nieuwe burens bij. Dat maakt de vraag wat wij als tuinpark voor de buurt en stad willen betekenen extra actueel.

1.3 Verstevigen en verbreden

Tuinpark Amstelglorie is een essentiële voorziening aan de rand van een steeds verder uitdijend (en verdichtend) stadsdeel. Als tuinpark zorgen we er al 66 jaar voor dat tuinen en tuinieren bereikbaar zijn voor buurtbewoners en stimuleren we omwonenden van alle rangen en standen om actief met de natuur aan de slag te gaan. Het bestuur van Amstelglorie vindt dan ook dat ons tuinpark een groot goed is waarvan zoveel mogelijk omwonenden moeten kunnen profiteren, zij het wel binnen de grenzen van wat een park redelijkerwijs aan drukte kan hebben (zie verder 2.3, *Rust versus reuring: een precair evenwicht*).

Dat uit zich in de keuze om onze bestaande kwaliteiten te verbeteren, maar tegelijkertijd onze doelgroep én doelstelling te verbreden, zodat ons volkstuinpark meer voor de stad kan betekenen. In termen van medegebruik (cultureel, educatief, sociaal en recreatief), als schakel in de voedselketen, als ecologische verbindingzone of als *groen trefpunt* voor de buurt.

1.4 Vrijwilligers

Bij het voorzetten, verstevigen en verbreden van de kwaliteiten van ons tuinpark, spelen onze vrijwilligers een cruciale rol. Ze zorgen er 24/7 voor dat Amstelglorie mooi, leefbaar en levendig blijft, en dat alle bijbehorende facetten uit de verf komen: van groenbeheer tot het onderhouden van de clubgebouwen, en van het draaiend houden van het verenigingsleven tot het keuren van tuinen en huisjes. Ook alle extra activiteiten die door het jaar heen plaatsvinden vallen en staan bij de inzet van vrijwilligers: van wildkookcursussen tot het organiseren van een Jeu-de-Boules-toernooi, van imkerdemonstraties tot het organiseren van kunstroute en van de disco in het clubhuis tot de jaarlijkse lampionnenoptocht. Omdat vrijwilligers ook bij het opzetten en uitvoeren van nieuwe activiteiten onontbeerlijk zijn, kiezen we de komende jaren dan ook voor meer focus op onze vrijwilligers; op het motiveren, binden en begeleiden van bestaande vrijwilligers en het binnenhalen van nieuwe vrijwilligers (zie verder 3: *Aandachtspunten, vrijwilligers en vrijwilligersbeleid*).

1.5 Werk in uitvoering

Bij het verspreiden van deze visie willen graag benadrukken dat 'verbreding' niet zozeer toekomstmuziek is, maar een weg die we al een tijd geleden zijn ingeslagen. De afgelopen jaren zijn er op Amstelglorie talloze initiatieven ontplooid om ons tuinpark ook voor niet-tuinders interessant te maken, en buurtgenoten te laten meegenieten van onze groene kwaliteiten. Amstelglorie heeft een uitgebreid educatief programma voor basisscholen, een logeershuis voor mindervaliden en een Wolkerstuin voor *writers in residence*. Verder organiseren we onder meer workshops en lezingen, en maken we steeds meer werk van groene culturele activiteiten voor tuinders en omwonenden, zoals

de Open Dag (samen met Beschermers Amstelland), Reuring en de Kunstroute. Dat betekent dat we absoluut niet bij nul hoeven te beginnen, maar kunnen voortborduren op de inspanningen van de afgelopen jaren. Met andere woorden: de opdracht om te 'verbreden' en te 'vernieuwen' is geen nieuw werk dat nog voor ons ligt, maar werk in uitvoering.

2 Keuzes en richtingen

Zoals je uit de voorafgaande paragrafen kunt concluderen, kiest het bestuur van Amstelglorie ervoor om de bestaande kwaliteiten van ons tuinpark te verstevigen, meer werk te maken van medegebruik en ons tuinpark onder de aandacht van een bredere groep Amsterdammers te brengen. We zijn ons er terdege van bewust dat dit brede doelstellingen zijn, die nog weinig richting geven als het gaat om de vraag wát we als tuinpark gaan doen, of laten. We leggen daarom de volgende accenten, mede gebaseerd op de eerder geformuleerde kernwaarden (separaat meegestuurd met deze visie) en de discussies met vele tuinders die rondom visievorming hebben plaatsgevonden.

1. Evenwicht tussen dieren, planten en mensen
2. Balans tussen rust en reuring
3. Het versterken van onze schakelfunctie
4. Hechtere verbindingen met stad en buurt
5. Meer openheid – in uitstraling en entree

2.1 Evenwicht tussen dieren, planten en mensen

Op tuinparks spelen planten en dieren een prominente rol, maar zijn ook mensen actief. Tuinparks zijn immers geen stiltegebied, waar de natuur zonder menselijk ingrijpen z'n gang kan gaan, maar zijn bij uitstek plaatsen waar de natuur wordt gecultiveerd. Dat betekent dat elk tuinpark voor de uitdaging staat om planten, dieren en mensen zo harmonieus mogelijk samen laten te leven, liefst in een gesloten kringloop, met een maximale biodiversiteit, en zoveel mogelijk aandacht voor ecologie en natuurlijk tuinieren*. Voor deze visie betekent dit vooral dat we onze groene kant zoveel mogelijk versterken. Bijvoorbeeld door gedeeltes van het tuinpark aan te wijzen waar menselijke activiteit of inmenging met de natuur zijn uitgesloten, of door aan stukken van het tuinpark een specifieke ecologische functie toe te wijzen, zoals nu het geval is met de paddenpoel. Een ander idee is om stukken gras te transformeren tot een heemtuin of er bloembermen aan te leggen.

Voor een goed evenwicht tussen dieren, planten en mensen is het tevens erg belangrijk dat Natuurlijk Tuinieren de komende jaren nog prominenter op de agenda komt: bij tuinders, bij cursisten die op Amstelglorie een workshop of mini-cursus volgen en bij bezoekers, die geïnteresseerd zijn in ons tuinpark, onze projecten en activiteiten.

*Amstelglorie mag het Nationaal Keurmerk Natuurlijk Tuinieren voeren en heeft daarvoor het maximaal aantal stippen voor toegekend gekregen. Zie hiervoor ook de website van de AVVN: www.avvn.nl/overzicht-nationaal-keurmerk-verenigingen

2.2 Beleefbare natuur

Volkstuinparks worden gekenmerkt door hoogwaardige, 'beleefbare' natuur. In tegenstelling tot openbare stadsparken, waar de nadruk vaak ligt op passieve recreatie, gaan tuinders en bezoekers op een volkstuinpark bijna altijd actief met de natuur aan de slag. Ze leven zich uit op activiteiten zoals zaaien, oogsten, composteren of wildkoken, verdiepen zich in de kringloop van gewassen en beleven zo aspecten van de natuur die ze anders minder direct zouden ervaren. Hoewel dit aspect in onze educatie en onze publieksprogrammering al regelmatig naar voren komt, kan het in de *inrichting* van ons park nog sterker worden benadrukt. Bijvoorbeeld door het aanleggen van struin- en dwaalroutes, door op sommige plaatsen speel- of doe-omgevingen (zoals de natuurspeeltuin) te creëren, of door bestaande functies te versterken (denk bijvoorbeeld aan het stronken/avonturenbos of de hangende 'chillstoelen').

Een andere manier om de beleefbaarheid vergroten, is het toevoegen van planten of bomen die op een bijzondere manier de reuk, smaak of tast stimuleren. Tijdens een recent werkbezoek aan het Utrechtse park Ons Buiten*, was het bestuur onder de indruk van een 'doe en voelstrook', waar

kinderen worden geprikkeld om met hun zintuigen de natuur te verkennen. Een ander opvallend aspect van dit tuinpark is de keuze om 'harde' tuinafscheidingen, zoals heggen of schuttingen, zoveel mogelijk te vervangen door lage heggen met doorkijkjes in de privétuinen, zodat voor bezoekers een interessant en afwisselend beeld ontstaat.

Uiteraard zijn de beleefbaarheid van park en natuur ook gebaat bij een optimale ontsluiting van het park, via goede opgangen (en eventuele afgangen), maar ook door middel van informatie: bewegwijzering, informatie over bomen, planten, kruiden, dieren, ecosystemen, erfgoed, markante bewoners, etc.

*Tuinpark Ons Buiten werd in 2005 bedreigd door bouwplannen van de gemeente Utrecht, maar wist (een deel van) het tuinpark te behouden, door het complex samen met omwonenden om te vormen tot een 'buurtpark' met volkstuinten en een dierenweide.

2.3 Rust versus reuring: een precair evenwicht

Zoals we al eerder in deze visie constateerden is het zowel belangrijk als wenselijk om onze betekenis voor de buurt en de stad te vergroten, en nieuwe doelgroepen aan te boren. Dat betekent zeker niet dat we ernaar streven om *zoveel mogelijk bezoekers* te trekken. Ons tuinpark ontleent een groot deel van zijn charme en identiteit aan rust en hoogwaardige ecologie. Het is een stil gebied, zeker in vergelijking met de stadsparken binnen de ring. Het bestuur van Amstelglorie streeft daarom naar functieverbreiding, met behoud van het kleinschalige, stille en groene karakter van Amstelglorie.

In praktijk betekent dit dat we vooral zoeken naar vormen van medegebruik (activiteiten en voorzieningen) die logischerwijs voortvloeien uit wat we al doen en wat we zijn. 'Groen en cultuur' is bijvoorbeeld een logische combinatie. Een meerdaags popfestival met versterkte muziek of een BBQ-weide staat daarentegen op gespannen voet met onze kernwaarden.

Zonering

Hoewel toename van de drukte dus tot op zekere hoogte onvermijdelijk is, denken we de extra toeloop voor een groot deel te kunnen ontvangen via een (onzichtbare) zonering of zoneverdeling. Door nieuwe publieksfuncties zoveel mogelijk aan de voorkant (zijde Janvroegopsingel van het park) te concentreren, is het mogelijk om wat dieper in het park meer nadruk te leggen op stilte, groen en biodiversiteit. Het entreegebied kan daarbij fungeren als een 'groene etalage', waar bezoekers worden geprikkeld om de rest van het park te verkennen.

2.4 Schakelfunctie

Amstelglorie vormt een belangrijke schakel in een keten van ecologische verbindingen. Door onze ligging, op de kop van de Amstelscheg, vormen we bovendien een scharnierpunt tussen stad en platteland, tussen woonwijk en buitengebied. Daarbij kun je Amstelglorie opvatten als een poort naar het buitengebied langs de Amstel (Amstelland) en het Groene Hart. Tenslotte kan Amstelglorie een schakel worden in de lokale voedselproductie.

Hoewel deze schakelfunctie er op papier mooi uitziet, doen we er in praktijk nog te weinig mee. In deze visie pleiten wij er dan ook voor om onze schakelfunctie te versterken, als het gaat om profilering (bewustwording/publiciteit/zichtbaarheid), maar ook in concrete, ruimtelijke zin. Bij dit laatste valt bijvoorbeeld te denken aan een bezoekerscentrum of bezoekerspost, waar voorbijgangers informatie kunnen vinden over wandel- en fietsroutes, het Amstelland en het tuinpark zelf, maar ook terecht kunnen voor lokale producten.

Een andere mogelijkheid om de positie van Amstelglorie te versterken, is om te kijken of Amstelglorie een grotere rol kan vervullen in de lokale voedselproductie. Bijvoorbeeld door middel van stadslandbouw: kleinschalig, zoals nu gebeurt in moestuinbakken voor aspirant-tuinders, maar wellicht ook op grotere schaal, bijvoorbeeld voor de voedselbank of in een aparte strook voor buurtbewoners of speciale doelgroepen (denk bijvoorbeeld aan asielzoekers, statushouders, sociale minima).

Voedselteelt van eigen land ligt logisch in het verlengde van onze kernactiviteit, is een goede manier om zichtbaar te maken wat Amstelglorie voor de stad kan betekenen en draagt bij aan een aantal doelen die we als tuinpark een warm hart toedragen: vermindering van het aantal voedselkilometers, kortere voedselketens, seizoensgebonden teelt en vergroting van het voedselbewustzijn.

2.5 Nieuwe allianties: van recreatief medegebruik naar actieve verbinding

In de opdracht die de Amsterdamse tuinparken vanuit gemeente en politiek hebben meegekregen, ligt de nadruk vooral op *recreatief* medegebruik. Naar ons idee geeft dat onvoldoende weer wat we met onze vernieuwing nastreven, én wat we al doen. Tuinparken zoals Amstelglorie bieden al langere tijd een veel breder 'palet' aan activiteiten aan, dat zich uitstrekt van *educatief* medegebruik (schoolbezoeken, minicursussen, workshops en lezingen) tot *sociaal* medegebruik (logeerhuis voor mindervaliden).

Door te focussen op recreatief medegebruik, kan het gevaar ontstaan dat je je als tuinpark of bestuur te sterk richt op het 'uitbaten' van het park. Nog los van het feit dat het niet ons primaire doel is om zoveel mogelijk publiek te trekken, ligt de nadruk al gauw op consumptieve, passieve vormen van recreatie.

In deze visie pleiten we er dan ook voor om gericht op zoek te gaan naar actieve verbindingen tussen tuinpark en 'buitenwereld'. Door andere partijen of organisaties bij ons park te betrekken, kunnen we bezoekers eerder 'iets actiefs' meegeven (een ervaring, een stukje bewustwording, de ontdekking van een groengebied, cultuur of erfgoed), en kan Amstelglorie uitgroeien tot een geïntegreerd deel van de buurt en stad.

Deze keuze vergt een continue dialoog met andere organisaties, bijvoorbeeld op het gebied van educatie en milieu, leefbaarheid en groen (bewonersplatforms), lokale voedselproductie of stadslandbouw. Amstelglorie kan zich ook richten op *sociale* samenwerkingsverbanden. Tijdens één van de brainstormavonden met tuinders kwam het idee naar voren om samen met organisaties als het Huis van de Wijk te verkennen wat Amstelglorie kan betekenen op het gebied van sociaal medegebruik. Denk bijvoorbeeld aan een wekelijks uitje van ouderen op Amstelglorie, een groen buurthuis of een groene broedplaats.

2.6 Meer openheid – in uitstraling en entree

Amsterdamse tuinparken gelden officieel als semi-publiektoegankelijke ruimte. Hoewel Amstelglorie zich, onder andere met presentatieborden en banners voor de publieksactiviteiten, als een open tuinpark presenteert en al jaren aan de weg timmert om meer bezoekers en omwonenden over de drempel te krijgen, blijken nog niet alle bezoekers ons tuinpark als ‘open’ of ‘vrij toegankelijk’ te ervaren.

Amstelglorie staat de komende jaren dan ook voor de uitdaging om meer werk te maken van een open uitstraling, van *gastheerschap* (het delen van onze ruimte en het verwelkomen en enthousiasmeren van bezoekers) en van *rentmeesterschap* (het bewaken en doorgeven van het cultureel erfgoed en groen dat we als ‘monumentaal’ tuinpark onder onze hoede hebben). Bezoekers moeten weten én ervaren dat ze welkom zijn, en Amstelglorie moet hen een omgeving bieden die voldoende aantrekkelijk is om het tuinpark te verkennen: als nieuwsgierige bezoeker, natuurliefhebber, wandelaar, liefhebber van kunst en cultuur, etc.

Verbetering entreegebied

De entree is het visitekaartje van Amstelglorie: de plek waar mensen binnenkomen, het park voor het eerst zien en beleven, nieuwsgierig worden en andere mensen - tuinder en niet-tuinder - kunnen ontmoeten. Zeker nu onze entree als gevolg van de bomenkap op de Jan Vroegopsingel meer in het zicht ligt, is het belangrijk om het entreegebied zo open en uitnodigend mogelijk in te richten en te blijven benadrukken dat Amstelglorie overdag vrij toegankelijk is. Niet alleen tijdens evenementen zoals open dagen, maar 365 dagen per jaar. Ook de werf en de opgang naar de Hemkerhof nodigen nog onvoldoende uit om het park te verkennen.

Als onderdeel van deze visie stellen we dan ook voor om de komende periode te onderzoeken hoe ons park beter kan worden *ontsloten*. Fysiek, in termen van uitstraling én publicitair. Daarbij kunnen vragen aan de orde komen als: ligt de ingang op de goede plaats? Heb je als voorbijganger voldoende zicht op wat het tuinpark jou te bieden heeft? En: zijn er extra voorzieningen in het entreegebied nodig die bezoekers over de drempel kunnen lokken? Je zou hierbij onder meer kunnen denken aan kleinschalige horeca, bijvoorbeeld in de vorm van een theetuin, een informatiepunt, een gecombineerd winkel/publieksterras of een kiosk met verse tuin- of landproducten.

Op termijn (zeker na de verwachte ontmanteling van de A2) zouden we er ook over kunnen denken om meer in- en uitgangen op het park te creëren, bijvoorbeeld in de vorm van tourniquets (draaihekken). Tenslotte kunnen de ontsluiting en toegankelijkheid van het park worden verbeterd door bewegwijzering, routes over het park, informatiepanelen over bomen, planten, etc.

Externe krachten

Bij de gedachtevorming over mogelijke nieuwe activiteiten of voorzieningen en het verbreden van onze doelgroep komt onvermijdelijk ook de discussie over commercie om de hoek kijken. Het bestuur van Amstelglorie hecht eraan om in deze visie te benadrukken dat zij geen voorstander is van ‘vercommercialisering’ van het tuinpark. Zoals eerder onder 2.3 (Rust versus Reuring) aangegeven, streven we naar *functieverbetering, met behoud van het kleinschalige, stille en groene karakter van Amstelglorie*. Dat neemt niet weg dat we wel willen onderzoeken of er in de toekomst soms betaalde externe professionals nodig zullen zijn, om een bepaalde voorziening of activiteit te kunnen voortzetten.

De vormen van commercie die we willen verkennen, moeten in onze ogen echter eerst en vooral het belang van het tuinpark (en niet dat van de ondernemer of uitbater) dienen en, zoals gezegd,

bescheiden van schaal zijn. Denk in dat verband bijvoorbeeld aan een winkelvoorziening voor tuinders of de cappuccinokar die in de zomermaanden op zaterdag buiten het hek staat. Verder zou je als stelregel kunnen hanteren dat een commerciële activiteit, hoe klein ook, het tuinpark niet mag hinderen. Van een mindfulnessgroep op het speelveld heeft normaal gesproken niemand last; van een barbecuedemonstratie in het kader van de Weber Academy wel.

3 Aandachtspunten

Vrijwilligers en vrijwilligersbeleid

Amstelglorie is bij uitstek een vrijwilligersorganisatie. We geven gezamenlijk vorm aan het park, aan onze activiteiten en aan onze publieksprogrammering. Omdat Amstelglorie als tuinpark veel openbare ruimte tot haar beschikking heeft, legt dat een relatief zwaar beslag op ons vrijwilligersbestand. Ook het opzetten en uitvoeren van nieuwe activiteiten valt of staat met de inzet van actieve, betrokken en gemotiveerde vrijwilligers. De activiteiten moeten dan ook zorgvuldig op het vrijwilligersbestand en hun draagkracht worden afgestemd.

Het stimuleren, waarderen en belonen van vrijwilligerswerk staat de komende jaren dan ook hoog op de agenda. Concreet betekent dit dat we de komende periode willen onderzoeken hoe we op Amstelglorie meer vrijwilligersinzet kunnen stimuleren en bestaande vrijwilligers kunnen motiveren om zo lang mogelijk vrijwilliger te blijven. Dit houdt in dat Amstelglorie op korte termijn een vrijwilligersbeleid moet formuleren en dat we ook nieuwe tuinders zoveel mogelijk zullen stimuleren om naast hun werkbeurten als vrijwilliger op het park actief te zijn. Overigens hoeven vrijwilligers niet uitsluitend tuinders van Amstelglorie te zijn, maar kunnen ze ook afkomstig zijn van externe samenwerkingspartners. En natuurlijk kunnen ook buurtbewoners als vrijwilliger een bijdrage leveren aan ons tuinpark.

Samenwerking met andere partijen

Tot dusver hebben we ons als tuinpark vooral gericht op onze eigen wensen, (on)mogelijkheden, op onze eigen geschiedenis en ons eigen toekomstbeeld. Nu de focus wat meer verschuift naar de vraag: *Wat kunnen wij voor de stad betekenen?* ligt het ook voor de hand om de stad - en met name onze directe omgeving - nadrukkelijker en gericht bij onze plannen te betrekken. Bijvoorbeeld door met onze naaste burens, zoals Beschermers Amstelland, het Amstelkwartier, roeiverenigingen en Huis van de Wijk, om de tafel te gaan zitten en te inventariseren wat hun wensen en ideeën zijn en waar we kunnen samenwerken.

Behoeftte-onderzoek

Uiteraard is de mate waarin (en de manier waarop) we verbreden sterk afhankelijk van de mogelijkheden die we als tuinpark en vrijwilligersorganisatie kunnen bieden, maar ook van de vraag wat onze directe omgeving van ons wil. Met andere woorden: hoe zien buurtbewoners en andere groene organisatie rondom ons Amstelglorie, welke wensen leven bij hen en welke van die vragen kan Amstelglorie honoreren, zónder geweld te doen aan onze eigen identiteit of kernwaarden. Dat vergt de komende periode nader onderzoek.

Doelgroepen

Amstelglorie wil zich de komende jaren wat nadrukkelijker richten op buurtbewoners, die naar ons tuinpark komen voor groene recreatie, kunst en cultuur. Naast de activiteiten voor basisscholen in de buurt, waar Amstelglorie de afgelopen jaren goede contacten mee heeft opgebouwd, willen we kijken naar de mogelijkheid om ook wat vaker ouderen op het tuinpark te ontvangen, bijvoorbeeld in het kader van programma's als Grijs, Groen en Gelukkig (IVM). Verder zouden we meer faciliteiten kunnen bieden aan buurtbewoners die geïnteresseerd zijn in moestuinieren of kleinschalige stadslandbouw.

4 Tenslotte

Eigen regie

Over het hoe en waarom van deze visie is al veel gezegd en geschreven. De stad Amsterdam is bezig aan een razendsnelle 'groeispurt', bouwgrond is schaars en duur en gemeente en de Amsterdamse Bond van Volkstuinders zijn intensief met elkaar in gesprek over de vraag hoe de volkstuin van de toekomst eruit moet komen te zien. In dat proces is het belangrijk om zoveel mogelijk zelf de regie te behouden. Met andere woorden: hoe beter we als tuinpark afbakenen wat onze kwaliteiten, randvoorwaarden én ambities voor de toekomst zijn, hoe kleiner de kans dat de gemeente ons confronteert met plannen waarmee we als tuinpark niet gelukkig zijn.

Dat we zelf de regie willen houden, betekent ook dat we nu scherpe keuzes moeten maken. Bij het invullen van een volgend stedelijk bouwprogramma (de opvolger van Koers 2025) zal de gemeente concreet van ons willen weten welke maatregelen we hebben genomen om onze betekenis voor de rest van de stad te vergroten. Niets doen is dus geen optie.

Daarbij zal vroeg of laat de discussie oplaaien over de 300 hectare ruimte die de Amsterdamse volkstuinen gezamenlijk 'innemen' en de vraag wat de stad daarvoor terugkrijgt. Dat volkstuinparken fantastische plekken zijn om mensen te laten tuinieren, zal als antwoord niet meer afdoende zijn. Dit betekent niet alleen dat de Amsterdamse tuinparken (en dus ook Amstelglorie) hun meerwaarde voor de stad moeten vergroten, maar ook dat we onze meerwaarde moeten *bewijzen*, door nog beter te (blijven) vertellen wat er allemaal op een tuinpark gebeurt en wat wij de stad te bieden hebben.

Keuzes maken.

In deze visie hebben we een aantal denkrichtingen verkend, maar ook een aantal suggesties gedaan. Niet zozeer als concrete beslispunten, maar om te inspireren, en met elkaar in discussie te gaan over de vraag wat we als tuinpark wel en niet willen. Uiteindelijk is het aan de leden van Amstelglorie om gezamenlijk te bepalen hoe de verbreding van functies op het tuinpark eruit komt te zien. Wij hebben er vertrouwen in dat dit document daartoe een eerste aanzet geeft.

Bestuur Amstelglorie

Juni 2019